

Møte tirsdag den 19. mars kl. 12.45

President: **Berit Brørby**

D a g s o r d e n (nr. 20):

1. Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Harald T. Nesvik om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (Innst. O. nr. 31 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:30 (2001-2002))
2. Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (tiltak for å redusere sykefravær mv.) (Innst. O. nr. 39 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 29 (2001-2002))
3. Referat

Statsråd **Ingjerd Schou** overbrakte 10 kgl. proposisjoner (se under Referat, med unntak for Ot.prp. nr. 44 (2001-2002) Om lov om forbrukerkjøp (forbrukerkjøpsloven)).

S a k n r . 1

Innstilling fra sosialkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Harald T. Nesvik om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. (Innst. O. nr. 31 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:30 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter for hver partigruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Bjarne Håkon Hanssen (A) (ordfører for saken): Innstillingen berører en av paragrafene i lov om omsetning av alkoholholdig drikk mv. Denne paragrafen, § 3-7 annet ledd, regulerer den fullmakt kommunene har i forhold til hvilke tidspunkter øl skal tillates solgt i dagligvarebutikker. Flertallet ønsker å beholde dagens lovtekst, som gir kommunene fullmakt til å tillate salg av øl til kl. 20 på hverdager. Et mindretall bestående av Fremskrittspartiet ønsker å utvide kommunens fullmakter, slik at kommunene selv kan bestemme salgstidene for øl uten at lovteksten gir begrensninger i kommunenes handlingsrom. Et annet mindretall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, ønsker å endre loven slik at kommunene får fullmakt til å tillate salg av øl til kl. 21 på hverdager.

Jeg går ut fra at flertallet og medlemmene fra Fremskrittspartiet selv begrunner sine standpunkt. Jeg skal derfor kort begrense meg til å begrunne Arbeiderpartiets

standpunkt i denne saken, som vel ikke er blant de største vi har behandlet i Odelstinget.

Vi i Arbeiderpartiet har i denne saken gått inn for at kommunene skal kunne selge øl til kl. 21.00, altså like lenge som åpningstidsloven tillater at dagligvarebutikker er åpne på hverdager. Vår begrunnelse for det er at vi mener at dagens bestemmelser er upraktiske. Butikkene må sette i verk en rekke praktiske tiltak for å hindre salg av øl fra kl. 20 til kl. 21. Slike ordninger kan bidra til det vi mener vil være en svekket forståelse i befolkningen for at salg av øl bør og skal reguleres. Vårt forslag medfører altså en harmonisering mellom åpningstidsloven og alkoholloven.

Så er jeg klar over at Regjeringen har varslet en endring av åpningstidsloven som kan komplisere dette bildet. Det er imidlertid vanskelig etter min mening for både komiteen og Odelstinget å forholde seg til en mulig lovendring i forhold til åpningstidsloven før et slikt forslag eventuelt er fremmet for Odelstinget. Derfor velger vi i Arbeiderpartiet å forholde oss til dagens åpningstidslov, og foreslår en harmonisering av bestemmelsene i alkoholloven og i åpningstidsloven.

Asmund Kristoffersen hadde her overtatt presidentplassen.

Beate Heieren Hundhammer (H): Av de to mindretallsforslagene som fremmes i innstillingen, er det som er identisk med selve Dokument nr. 8-forslaget, det mest vidtgående. Å la kommunene bestemme tidspunktet for ølsalg vil i første omgang kun bety ølsalg én time lenger. Imidlertid vil dette forslaget ved en senere fjerning av åpningstidsloven, som det etter all sannsynlighet er flertall for, kunne åpne for ølsalg døgnet rundt.

Arbeiderpartiet foreslår å utvide muligheten til å selge øl til kl. 21, med den begrunnelse at de ikke ønsker å risikere ølsalg døgnet rundt. Forslaget støttes subsidiært av Fremskrittspartiet. Begge disse forslagene henger sammen med den berømmelige gardinen som dekker til ølkassene kl. 20 i de butikkene som har åpent til kl. 21.

Noen hadde syntes det hadde vært naturlig at også Høyre hadde støttet dette forslaget. Muligens hadde det vært det. Men det finnes ting som er viktigere for Høyre enn å gi folk mulighet til å kjøpe øl én time lenger, nemlig å fjerne hele åpningstidsloven, slik at det er opp til hver enkelt forretning å holde åpent så lenge den ønsker. Det vil føre til et åpnere og mer tilgjengelig samfunn for forbrukerne på en helt annen måte enn ølsalg én time lenger kan gi.

Høyre gikk i bresjen for et åpnere samfunn på begynnelsen av 1980-tallet. I 1985 ble den gamle lukkeloven erstattet med en ny åpningstidslov. Høyre er opptatt av å videreføre denne politikken, og ser på offentlig bestemte åpningstidslover som en utidig innblanding mellom dem som handler, og dem som tilbyr varer. I et samfunn trengs det mangfold. Med sterk vekt på tjenesteytende næringer kan man ikke ta utgangspunkt i at alle skal arbeide og ha fri samtidig. Det er ulike behov både i befolkningen og i de forskjellige kommunene.

I Sem-erklæringen er det slått fast at åpningstidsloven skal fjernes. Samtidig som Høyre har fått gjennomslag for dette, er det enighet mellom regjeringspartiene om ikke å utvide tidspunktet for salg av øl. Kall det gjerne et kompromiss, men det er i så fall et kompromiss hvor det Høyre fikk gjennomslag for, er langt viktigere for oss, og har mye større betydning for folk flest, enn å få lov til å kjøpe øl én time til. Dessuten vil ølgardinen uansett bli borte når åpningstidsloven blir fjernet. Vil en butikk ha åpent til kl. 23.00, må ølgardinen være på plass kl. 21.00. Således ville Arbeiderpartiets forslag kun utsatt ølgardinen én time. For øvrig virker Arbeiderpartiets omsorg for dem som ønsker å kjøpe øl en time lenger, ganske hul, når partiet samtidig er imot å fjerne åpningstidsloven, som vil gi forbrukerne økt tilgjengelighet på dagligvarer uten alkohol. Men standpunktet er ikke spesielt overraskende. Arbeiderpartiet har aldri vært kjent for å arbeide for et åpnere samfunn eller vært spesielt brukerorientert i sin politikk.

Ved å fjerne åpningstidsloven vil vi tilby innbyggerne et åpnere og mer tilgjengelig samfunn med færre reguleringer. Ved samtidig å beholde bestemmelser for salgstider i alkoholloven vil vi unngå at det blir tillatt med salg av øl døgnet rundt. Når det først er slik at kommunene skal ha begrensninger i forhold til utsalgssteder, er det bedre at disse er i alkoholloven enn i en åpningstidslov.

Til slutt må det også tilføyes at det ikke bare er varehandel uten åpningstidsbestemmelser som skal sørge for et mer brukerorientert samfunn, også åpningstider for f.eks. ulike offentlige kontorer og kulturinstitusjoner må tilpasses folks hverdag og arbeidsdag. De skal holde åpent når folk har mulighet til å avlegge et besøk. Selv om det er blitt bedre mange steder, er det fortsatt for mange som har åpent kun når de fleste er på jobb eller skole.

Harald T. Nesvik (FrP): Jeg har stor forståelse for at foregående taler vinklet innlegget sitt inn mot åpningstidsloven, som vi ennå ikke har fått noen sak om til Stortinget, istedenfor å snakke om akkurat dette forslaget. Det forstår jeg veldig godt i og med at representanten representerer Høyre i denne salen og ikke Kristelig Folkeparti.

Bakgrunnen for forslaget som vi har fremmet, går på at dette synes å være en lov som til de grader er utgått på dato. Åpningstidsloven og lov om omsetning av alkoholholdig drikk henger sammen. Normalsalgstiden for øl er fra kl. 08.00 til kl. 18.00 på hverdager, men så kan altså den enkelte kommune utvide salgstiden til kl. 20.00 på hverdager og kl. 18.00 på lørdager. Dette vil flertallet i denne sal fortsatt stå på. De vil ikke utvide og harmonisere, som representanten Bjarne Håkon Hanssen var inne på, tidspunktet i dagens åpningstidslov og i lov om omsetning av alkoholholdig drikk. Man ønsker altså fortsatt å beholde denne gardinen, eller de plastsekkene som tres over denne varen, denne siste timen som bedriftene i dagligvarehandelen har lov til å ha åpent. Jeg må si det undrer meg sterkt å høre argumentasjonen fra Høyre, at de viser til åpningstidsloven. For mitt vedkommende er jeg fra Sem-erklæringen og fra en redegjørelse som stats-

råd Victor D. Norman holdt i denne salen, kjent med at det kommer endringer i åpningstidsloven. Det ble varslet at det ville komme et forslag om å oppheve åpningstidsloven, men det foreligger ennå ikke i denne salen, og vi må forholde oss til dagens virkelighet og ikke til noe som vil komme i fremtiden.

I denne saken vil jeg faktisk berømme Arbeiderpartiet for det som de har gjort. De ønsker ikke å gå så langt som Fremskrittspartiet, nemlig at det er de enkelte kommunene som selv skal få bestemme når de vil omsette denne lovlige varen og til hvilket klokkeslett. De setter kl. 21.00 som en frist, og det respekterer jeg, og det er derfor jeg også vil stemme subsidiært for akkurat det forslaget fra Arbeiderpartiet.

Det må jo vri seg innvendig hos en del av Høyre-folkene i denne salen, som skal sitte og stemme mot dette forslaget her i dag. Det kan jo også statsråden komme inn på nærmere, og jeg vil spørre: Er det Høyre-politikk at de nå fortsatt vil opprettholde denne gardinen? De kaller det et alkoholpolitisk standpunkt, men hva er konsekvensen av det? Er det denne timen som skal være Høyres ståsted når det gjelder å begrense omsetningen av alkoholholdig drikk? Hvorfor kl. 20.00, hvorfor ikke kl. 19.00? Man burde ha så korte åpningstider som overhodet mulig hvis man skal følge den argumentasjonen. Jeg må bare si at når det gjelder denne saken, virker det som om Kristelig Folkeparti holder en klam hånd over Høyre. Da jeg satt i denne salen i forrige periode, samarbeidet jeg med Høyre om en del forslag innenfor disse områdene, men nå snur de tvert om i disse sakene og sier at slik er det nå Høyre vil ha det. Blant de Høyre-folkene ute som jeg har snakket med etter at dette forslaget var fremmet, er det i hvert fall ganske mye hoderisting. De kan rett og slett ikke tro at Høyre på Stortinget vil gå mot dette under henvisning til at før eller senere så kommer det opp i åpningstidsloven, for hvis det er det som er argumentet, så kunne de faktisk også ha stemt for det forslaget som Arbeiderpartiet har lagt fram her i dag, og som Fremskrittspartiet vil gi sin subsidiære tilslutning til.

Det som også er interessant, er selvfølgelig det brevet som sosialministeren har sendt til komiteen, der hun bl.a. sier:

«Når dette er sagt, er jeg enig i at det kan virke uheldig med et system hvor utsalgssteder for øl, i henhold til åpningstidsloven, kan holde åpent til kl. 21.00, men i henhold til alkoholloven, bare kan selge øl til kl. 20.00. Jeg mener også det kan være flere grunner til å se nærmere på åpningstidsbestemmelsene for ølsalg i alkoholloven.»

I brevets form snakker man nærmest *for* forslaget, men når man kommer i denne sal, stemmer man *mot* forslaget – selvfølgelig fordi det her er Kristelig Folkeparti som styrer, og ikke Høyre.

Magne Aarøen (KrF): Innstillinga i denne saka syner at det er eit fleirtal på Stortinget som ikkje berre avviser liberaliseringsframlegget frå Framstegspartiet, men som strekar under at totalforbruket av alkohol må reduserast, og at tilgangen må reduserast.

Det same fleirtalet ser det som svært positivt at departementet ved evalueringa av alkohollova er meir oppteken av den store auken i alkoholkonsumet enn av turistnæring og distriktspolitikk. Når ein då veit kor viktig desse to politiske områda er for dei partia som står bak fleirtalet, må desse merknadene kome til å ha ein verdi utover denne saka. Ein alkoholpolitikk som reduserer tilgang og dermed også reduserer bruk og etterfølgjande skadeverknader, er viktigare enn tilgang på alkohol i kvar ei krå i heile landet.

Opningstida er eitt av mange verkemiddel for avgrensing av tilgangen på alkohol. Framstegspartiet ynskjer å opne for moglegheit til å ha døgnopne alkoholutsal. Det er vanskeleg å forstå at eit parti som på andre område i sosialpolitikken går svært høgt på bana – i positiv mening – her synest å ikkje ta innover seg samanhengen mellom auka tilgang på alkohol og auka skadar for ein-skildmenneske og for samfunn. Også Arbeidarpartiet hoppar av fleirtalet på slutten, når dei går inn for å utvide opningstidene med ein time.

Frå Kristeleg Folkeparti si side registrerer vi med stor positiv interesse at Sosialistisk Venstreparti står saman med regjeringspartia i å føreslå at dokumentet vert avvist. Det same gjer også Senterpartiet. Med dei føringane som dei same partia har lagt bak denne avvisinga, der ein m.a. er meir oppteken av auken i forbruket enn av distriktspolitikken, ser eg fram til eit samarbeid på andre, tilsvarande område.

Det er nokon som prøver å gjere eit poeng av at ein kl. 20 må trekke for t.d. ei gardin for å stengje av mellom øllager og andre varer. Det skal ifølgje framleggsstillarane ikkje ha annan funksjon enn å irritere folk og skape meir arbeid for daglegvarebutikkane. Det er faktisk ikkje føremålet. Vi gjer det fordi alle tilgjengelege sikre data fortel at dess større tilgangen er på alkohol, dess større vert forbruket og skadeverknadene. Alkoholrelaterte skadar er det største sosiale problemet vi har i samfunnet. Sosialkomiteen har nyleg vore i Frankrike for å få vite meir om deira sjukehusstell. Dei fortalde mange bra ting, men noko fortalde dei ikkje, nemleg at det store forbruket av alkohol i Frankrike, 16 liter pr. person, gjer at annakvar sjukehusseng er oppteken av pasientar med alkoholrelaterte skadar. Dei som har følgd med på tekstfjernsyn dei siste dagane, har kunna registrere det. Vi har òg sett at undersøkingar og vurderingar i Sverige fortel at ein auke på ein liter i alkoholforbruket fører til ganske stor auke i valdsskadar. Opningstida og alkohollova er eitt av dei elementa vi kan trykkje på for å avgrense desse skadane.

Eg synest det er rosverdig av Høgre, i samarbeid med dei andre regjeringspartia, å ha kome til eit kompromiss i ei viktig sak som det då er danna fleirtal for i Stortinget, og som faktisk gjev gode moglegheiter for ein positiv og aktiv alkoholpolitikk framover. I motsetnad til representanten Nesvik, som heldt ei Kristeleg Folkeparti-hand for å vere ei noko klam hand i alkoholpolitikken, kan eg forsikre at så lenge Kristeleg Folkeparti får halde handa si over alkoholpolitikken, vert det ein varm og god og ansvarsfull alkoholpolitikk, som eg skulle ynskje at også

Framstegspartiet kunne slutte seg til. Den tek ansvar for heile samfunnet, også dei som har problem med omsyn til alkoholbruk.

Og denne gardina som er så problemfylt: Eg kunne då gje den ideen at ein kunne lage ho i litt morosame fargar og litt fargesprakande, så det kunne vere ein attraksjon når kvelden lei på og dei drog føre gardina.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det dokumentet vi nå behandler, dreier seg om et forslag om å endre alkoholloven, og alkoholloven dreier seg jo om å regulere tilgjengeligheten til alkoholholdige drikker.

I debatten så langt har det vært argumentert svært for litt perifere ting, synes jeg. Det har vært vikarierende motiver og argumenter. Fremskrittspartiet blir i denne saken plutselig veldig bekymret for og ansvarlig i forhold til distriktspolitikken, og det hører vi sjelden ellers. Høyre snakker mest om åpningstidsloven, og Arbeiderpartiet har også i sin merknad en noe uklar og tvetydig vurdering mellom alkoholloven og åpningstidsloven, etter min mening. Representantene fra Arbeiderpartiet uttaler bl.a. at de

«ber om at formålet for lov av 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. blir tillagt vesentlig vekt i forbindelse med vurdering av åpningstidsloven».

Jeg er litt redd for at Arbeiderpartiet her står i fare for å binde seg til den masta som vil ha vimpelen «åpningstidsloven» i toppen, og at man får en veldig uryddig tilnærming til det lovverket som skal vurdere tilgjengelighet til alkoholholdige drikker. Det får man da ta i neste runde.

Det er et flertall her, bestående av regjeringspartiene, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, som avviser forslaget fra Fremskrittspartiet, og vi er enig med sosialministeren når hun i sitt brev av 25. januar i år peker på at forslaget fra Fremskrittspartiet gir en sammenkobling av åpningstidslovens og alkohollovens bestemmelser på en uheldig måte. Vi vet at Regjeringen gjennom Semerklæringen og også gjennom signaler gitt i denne sal arbeider med åpningstidsloven. De signalene som så langt er kommet, er jo nærmest at åpningstidsloven skal fjernes når det gjelder reguleringsvedtak. Vi får vel høre mer fra Barne- og familiedepartementet om denne saken senere.

Vi synes det er uheldig å knytte disse to tingene opp mot hverandre. Alkoholloven er en viktig lov når vi ser på hva alkoholen kan føre til. Representanten fra Kristelig Folkeparti viste litt til hva andre land strir med når det gjelder alkoholrelaterte sykdommer og presset på helsevesenet i den sammenheng. Vi har det samme også her i Norge og bør derfor i hvert fall være forsiktig med å øke tilgjengeligheten på en slik måte av vi får enda flere problemer.

Jeg synes det blir noe lettvent fra forslagsstillernes side å si at den lovordningen vi har i dag, bare har én funksjon, nemlig å irritere folk og skape mer arbeid for dagligvarebutikkene. Det synes jeg er veldig lettvent bruk av argument i denne sammenheng.

Vi mener det er viktig å ha en restriktiv, ryddig og helt krystallklar alkohollov, som ikke kan rotes sammen med annet lovverk slik at vi får uheldige situasjoner. Hvis man skal følge forslag til åpningstidslov fra den nåværende regjering, ifølge det som er signalisert så langt, vil vi få en åpningstidslov som i hvert fall på hverdager, hvis en knytter salg av øl opp mot den, antakeligvis kan føre til at en får salg av øl, og nå også rusbrus, hele døgnet. Det finner ikke vi akseptabelt. Jeg er derfor glad for at det blir et flertall som vil avvise dette Dokument nr. 8-forslaget her i dag.

Olav Gunnar Ballo (SV): Norge har egentlig lite å skjemmes over når det gjelder den alkoholpolitikken som har vært ført, og som det har vært tradisjoner for i Norge, også når man ser på resultatene av den. Sammenlignet med eksempelvis Frankrike, som var trukket fram her, eller Tyskland, ser man at forekomsten av alkoholrelaterte skader generelt har vært mye lavere i Norge enn på kontinentet. Vi har nå sett utviklingstrekk som går mer i retning av kontinentale drikkevaner i kombinasjon med helgefyll, som det har vært tradisjon for i Norge, og man ser at skadevirkningene blir mer uttalt som en konsekvens av det. Det er ikke veldig mange år siden man på Island beskrev at man ikke hadde sett en skrumplever. For å kunne undervise i medisin måtte man importere den for å se den på patologens bord. Dette var også fordi man hadde andre typer drikkekultur og begrensninger i forhold til skjenking. Så ser vi hvordan en del av disse forskjellene etter hvert jevnes ut.

Man kan godt gå inn på og latterliggjøre utvidelse av åpningstiden med én time og spørre hva det kan spille for rolle. Men i sum, hvis konsekvensen blir 24 timers åpningstid med tanke på salg av alkohol og en generell tilgjengelighet som er mye større enn i dag, betyr det at skadevirkningene mer og mer blir lik dem vi ser på kontinentet.

Det tegnes ofte et bilde – ved én anledning også av vinspaltisten i Aftenposten – av en slags Ola Dunkmentalitet i Norge, der vi er forblindet i forhold til hvordan man skal nyte sin alkohol på kultivert vis, og at vi har en del å lære av hvordan det foregår på kontinentet. Det som er interessant å se, er at både i Italia og Portugal får man nå lovgivning knyttet til alkoholomsetning der elementer i lovgivningen er beslektet med den vi har hatt i Norge. Men vi ser også hvor mye vanskeligere det blir å ta seg inn igjen i land som har hatt en veldig liberal tilnærming og en liberal kultur knyttet til alkoholomsetning. Vi ser også hvordan debutalderen for bruk av alkohol blir mye lavere i de landene. Derfor har SV vært en støttespiller i forhold til en relativt restriktiv holdning knyttet til alkoholomsetning.

Jeg er enig med Fremskrittspartiet når man fremstiller det som om Norge er veldig restriktiv allerede i utgangspunktet. Sammenlikner man med f.eks. Storbritannia, vil man se at pubene ofte stenger ved 23-tiden, mens Norge når det gjelder skjenketidsbestemmelser, har lenger åpent enn veldig mange andre land i Europa som det er naturlig å sammenlikne seg med. Man må absolutt ta

til orde for en type ytre ramme med tanke på skjenking av alkohol, diskutere virkemidlene videre og ikke gi avkall på de virkemidlene vi har hatt til nå, og som også har hatt effekt. Likevel erkjenner vel noen hver av oss at det medfører at vi på veien fram gir avkall på en del av de virkemidlene vi har brukt, og så må man se på andre til erstatning for dem.

For SV har det vært viktig å ha begrensning i omsetning av alkohol med hensyn til hvor det skal selges alkohol – f.eks. er vi for at vinmonopolordningen skal opprettholdes. Vi har også vært for at det skal være begrensning i salg av øl i dagligvareforretninger, nettopp fordi undersøkelser viser at det ølet som blir kjøpt på kveldstid, og da spesielt på sen kveldstid, ofte blir kjøpt av de gruppene som sliter med sitt alkoholforbruk og derfor kjøper det på dette tidspunktet. Forbrukere som ellers har planlagt innkjøp, vil uten problemer kunne kjøpe det innenfor en normal åpningstid og uten at de får begrensninger i forhold til bruken av alkohol av den grunn.

Det handler om å ha forståelse for hvilke grupper det er som rammes spesielt hvis vi blir stadig mer liberale. Hva blir konsekvensen av det også rent helsemessig? Og hvordan kan vi ta de konsekvensene innover oss når vi skal skape en lovgivning på området? SVs utgangspunkt for å støtte regjeringspartiene her er at man beholder de ytre begrensningene som allerede eksisterer i dag, med hensyn til omsetning av alkohol i dagligvareforretningene.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en tale tid begrenset til 3 minutter.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Det som først og fremst fikk meg til å ta ordet, var at jeg i mitt første innlegg glemte å ta opp det forslaget vi har fremmet i innstillingen. Det gjør jeg herved.

Men debatten har også skapt behov for å kommentere et par forhold som jeg kanskje synes enkelte representanter farer litt lett over. Magne Aarøen har et innlegg som er preget av behovet for å begrense tilgjengelighet. Jeg skal ikke bestride at det er en sammenheng mellom tilgjengelighet og konsum, men det er et annet svært viktig alkoholpolitisk instrument i tillegg til tilgjengelighet, og det er pris. Så vidt jeg vet, har den regjering som nå sitter, klare ambisjoner om å redusere alkoholavgiftene for dermed å gjøre sprit og vin billigere. Så i den grad man slår seg på brystet i forhold til tilgjengelighet, må man også erkjenne at det andre hovedinstrumentet er man da innstilt på å svekke gjennom å gjøre sprit og vin billigere. At man planla det, så man også ved behandlingen av dette års statsbudsjett, der Kristelig Folkeparti satt i regjering og sørget for at spritavgiftene i Norge gikk ned. Skal man ta æren for én ting, må man ta helheten i politikken med seg.

Det andre som fikk meg til å reagere, var innlegget fra Ballo, som også i og for seg i ideologien er klart i den forstand at SV står hardt på å begrense tilgjengeligheten. Men det som slår meg da, er: Har Ballo glemt at komiteen nå har til behandling et forslag fra to SV-represen-

(Hanssen)

tanter – i tråd med SVs program – som innebærer å åpne for et antall nyetableringer av sprit- og vinutsalg i Norge som vi aldri har sett maken til? Det vil skaffe oss sprit og vin til salgs i alle landets kommuner, etter en forsøksordning der SV ønsker – ifølge forslaget – at det skal selges sprit og vin over de samme diskene som også utbetaler sosialhjelp! Da kreves det en viss grad av freidighet å gå på Stortingets talerstol og si at man er partiet for å begrense tilgjengelighet!

Når man fastslår at vinmonopolordningen skal opprettholdes – det er visstnok en fanesak for SV – har man samtidig til behandling et forslag i Stortinget som betinger at loven må endres, og som for første gang i historien åpner for at vin og sprit skal kunne selges av andre enn de ansatte på Vinmonopolet. SV er det eneste partiet som så langt har fremmet et forslag som i praksis innebærer en betydelig svekkelse av vinmonopolordningen.

Presidenten: Representanten Bjarne Håkon Hanssen har tatt opp det forslag han refererte til.

Harald Espelund (FrP): Jeg synes at siste talers moment i forhold til SV er vesentlig å ta med seg. En behøver ikke snakke så fryktelig høyt om det. Men jeg har lyst til å be representantene være litt mer forsiktig med å harselere over hverandres synspunkter og holdninger.

Jeg har levd en tid, og kommer fra en bygd på Vestlandet som heter Stryn. Der var det forbudt å selge øl i butikker i sin tid. Der måtte en helst reise til Bergen for å få tak i alkohol, og i beste fall kunne en få kjøpt kassevis med øl hvis en gikk til et ølmonopol. Den ordningen ble etter hvert avvirket, og det ble lov til å selge øl i butikker.

Jeg er av dem i Norge som tror at alkoholen er en gift som i utgangspunktet burde vært forbudt. Men når den nå er til salgs i butikker, som et flertall i Stortinget har vedtatt, må vi også akseptere at det blir tillatt omsatt.

Informasjon og holdninger tror jeg er viktige virkemidler for å fortelle både den oppvoksende slekt og også de eldre betydningen av alkoholen og hvilken virkning den har på kroppen. Jeg tror at debatten om hvorvidt vi skal akseptere å gi fullmakt til kommunestyre til å vedta hvor sent dette skal kunne selges, ikke er den viktigste debatten vi har gående her i huset, som også representanten Bjarne Håkon Hanssen var inne på i sitt åpningsinnlegg.

Det som også forundret meg litt, var representanten fra Kristelig Folkeparti, som sa at når det partiet fikk bestemme, var det en «varm og god» alkoholpolitikk som ble ført. Jeg har da lyst til å minne om at for noen få år siden var det altså en tur til Bergen som var en varm og god ølpolitikk. Men nå er det akseptert. Trøsten til Fremskrittspartiet og Arbeiderpartiet vil være at om noen få år er det kanskje den politikken som vi forfekter nå, som blir den varme og gode politikken, også for Kristelig Folkeparti. Tiden vil vise.

Harald T. Nesvik (FrP): Vi debatterer nå sikkert den farligste timen i hele døgnet. Det er snakk om én time!

Det er ganske interessant hvor langt enkelte drar seg til de store alkoholpolitiske høyder når vi diskuterer hvorvidt man skal få anledning til å kjøpe en lovlig omsatt vare, som de aller fleste kommunene har i dagligvarehandelen, til klokken 20 eller 21, og hvorvidt det er et veldig viktig alkoholpolitisk virkemiddel.

Jeg vil også si litt til det som representanten Ballo var inne på. Han mente at de som ikke har et alkoholproblem, de har ingen problemer med å kjøpe seg varer før kl. 20, det er først og fremst de personene som har et alkoholproblem, som vil kjøpe varene etter kl. 20. Det er interessant – særlig når man ser det i sammenheng med det forslaget som SV har fremmet, som også representanten Bjarne Håkon Hanssen var inne på, om at man nå skal åpne for vinmonopolutsalg på de offentlige servicekontorene! Der en henvender seg når en har problemer med sin familieøkonomi, har rusproblemer, skal iverksette tiltak, skal ha hjelp, eller skal hente den økonomiske sosialhjelpen – der synes altså SV det er en god idé å ha et polutsalg. Så harselerer man da med Fremskrittspartiet, som ønsker å ha dette i butikkene. Det er helt korrekt, Fremskrittspartiet innestår faktisk for sitt partiprogram – vi innestår for at vi vil ha også øl og vin og sterkøl i butikkene. Vi har ingen problemer med det. Jeg trodde det var et parti til som stod for det i sitt partiprogram, men det er klart at her har man større problemer med sin partner i regjeringssamarbeid enn med å følge sitt eget partiprogram.

Jeg må komme med en liten kommentar til representanten Aarøen fra Kristelig Folkeparti, som snakket om sine varme hender og sin varme alkoholpolitikk. Da er det litt interessant at i Ålesund bystyre for en uke siden sa selv Kristelig Folkeparti at det er fåfengt å kjempe mer mot ølsalg i butikkene, og stemte for alle salgsbevillinger for øl i dagligvarehandelen i Ålesund.

Jeg tror det er litt viktig at man kanskje slutter å opphøye sin egen politikk, at den nødvendigvis ikke er den aller beste innenfor alle områder, men kanskje også tenker litt på de handlende. Jeg tror heller ikke at det er de som har store alkoholproblemer, som nødvendigvis vil handle øl etter kl. 20, og jeg tror at vi før eller siden må innrømme at når det gjelder denne gardinen som vi har, uansett hva slags farge det er på den og hvor morsom den er, så er det en lovparagraf som er utgått på dato.

Presidenten: Vil representanten Harald T. Nesvik sette fram Fremskrittspartiets forslag? Muligheten er der nå.

Harald T. Nesvik (FrP): Jeg setter herved fram Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Representanten Nesvik har tatt opp det forslag han refererte til.

Olav Gunnar Ballo (SV): Jeg kan ikke se at jeg har harselert med noen andre partier eller på noen måte har prøvd å gjøre det. Jeg har gitt en begrunnelse for SVs standpunkt.

Flere har trukket fram det forslaget om minipol som er til behandling i komiteen. Vi er jo nå midt i prosessen med behandlingen, vi har ikke engang lagt inn merknader i forbindelse med forslaget. Men det vi kommer til å tydeliggjøre, er at dette for det første dreier seg om en forsøksordning, og for det andre at det blir veldig strenge begrensninger knyttet til vilkårene for å kunne selge alkohol. Men det er en misforståelse at dette skulle dreie seg om salg av alkohol i regi av sosialkontor eller trygde-/arbeidsmarkedsetat. Det er overhodet ikke det det er snakk om.

Det man skal være klar over, er at det i dag leveres ut alkohol på postkontorene via bestillingsordningen gjennom Vinmonopolet. På linje med dette vil forsøksordningen dreie seg om et tilsvarende salg av alkohol i regi av Vinmonopolet, men da utenfor Vinmonopolets vanlige lokaler, og der man selvfølgelig må ha en ordning som sikrer at dette skjer på fagmessig måte. Det vil være helt utenkelig – og det vil vi også presisere i merknadsform – at dette skal ha noe som helst med sosialetaten å gjøre. Jeg registrerer at flere trekker det fram, men det har det aldri vært noen intensjon eller forslag om at man skulle gjøre. Det vil vi også komme tilbake til, samt strenge krav til kompetanse.

Når man sier at det er en forsøksordning og vi i tillegg tar innover oss de innvendinger som sosialministeren har kommet med når det gjelder konsekvenser av forsøksordninger, tror jeg at de vil se – jeg vet ikke om det vil berolige dem – at Fremskrittspartiet legger så klare begrensninger inn i ordningen at mange av de innvendingene som en del har kommet med her i dag, vil bli imøtegått. Så får vi ta de erfaringene, hvis det blir flertall for ordningen, som det gir oss med hensyn til om dette er et godt eller et dårlig forslag og noe man eventuelt skal gå videre med. Det tar vi med stor ro.

Elisabeth Røbekk Nørve (H): Vi debatterer stadig rus og psykiatri, spesielt i forhold til barn og unge. Vi vet at alkoholkonsumet har økt i Norge, spesielt har forbruket økt blant barn og unge mellom 15 og 20 år. Har vi da ikke i denne sal et spesielt ansvar i forhold til de problemene?

Representanten Bjarne Håkon Hanssen sier at Arbeiderpartiet ønsker å harmonisere lovene – åpningstidsloven og alkoholloven – fordi fjerning av lukkeloven ennå ikke er en realitet. Betyr det at Arbeiderpartiet fortsatt vil harmonisere lovverket dersom fjerning av lukkeloven blir en realitet, med andre ord ha salg av øl i butikkene døgnet rundt? Jeg syns at Arbeiderpartiet på mange måter motsier seg selv når de er med på komiteens merknader og med et klart flertall sier at de ønsker å «begrense tilgangen på alkohol for å redusere totalforbruket og understreker behovet for økt forebyggende satsing». I tillegg mener de at en regulering av salgstidene for alkohol i alkoholloven «er ett av mange virkemidler for å begrense tilgangen på alkohol i samfunnet». Det er ganske betenkelig, syns jeg.

Som Høyre-politiker vrir jeg meg ikke i salen i dag. Jeg gjør ikke det, slik representanten Nesvik sa. Jeg me-

ner tvert imot ut fra det jeg her har sagt når det gjelder barn og ungdom, at det er tid for å stoppe opp. Vi har et ansvar for å stoppe opp og revurdere alkohol- og ruspolitikken generelt. Det er klart at jeg som politiker vet hva vi har i programmet vårt, men det er ikke noen grunn til ikke å stoppe opp og tenke seg om – hva er det vi holder på med, hvor vil vi? Nettopp av hensyn til de mange barn og unge som i dag har problemer, står jeg for det som Høyre og Regjeringa har vært med på i dette.

Presidenten: Harald T. Nesvik har hatt ordet to ganger før og får ordet til en kort merknad begrenset til ett minutt.

Harald T. Nesvik (FrP): Det er i hvert fall hyggelig å høre at representanten Nørve ikke vrir seg i salen her i dag. Men når man hører på argumentasjonen om at hun til og med – jeg holdt på å si – bortimot tar avstand fra sitt eget partiprogram, begynner jeg å bli litt bekymret. Det er tydelig at representantene fra Høyre er i ferd med å skifte standpunkt i alkoholpolitikken. Man snakker om å forebygge, som alle er enige om. Det er faktisk et område som alle partiene i sosialkomiteen har gått inn for.

Det underlige er jo at det partiet som er livredd for denne timen, er et parti som faktisk har i programmet sitt at man ønsker å selge vin i butikkene. Det står dessverre ikke lenger til troende at denne timen kan være så ufattelig farlig for partiet Høyre.

Magne Aarøen (KrF): Eg forstår at det her er fleire enn meg frå Stryn! Kanskje har begge vi som er frå Stryn, følgt med i utviklinga som er skjedd sidan den gongen ein måtte reise til Bergen. Eg er ikkje sikker på at alle reiste til Bergen før heller. Eg er heller ikkje sikker på at alkoholproblema i Stryn og det sosialkontoret der kan fortelje frå Stryn og andre kommunar, har gått i positiv lei. Det får så vere.

Det var ein debatt tidlegare i dag om lønsoppgjret. Det Framstegspartiet og Carl I. Hagen køyrde veldig på, var at staten måtte inn og førebyggje – skulle ikkje staten førebyggje? Når det galdt lønsoppgjret, jamførte han det med at staten ikkje kunne vere ein passiv tilskodar inntil ein skade hadde skjedd. Det var veldig viktig å vere tidleg ute og bidra.

Når eg jamfører den iveren som Framstegspartiet hadde i den saka, at ein skulle vere tidleg ute og hindre at skade skjedde ut frå deira vinkling, vert det veldig rart og det undrar meg når Framstegspartiet i alkoholpolitikken til kvar tid synest å ville vente til skaden har skjedd. Dei vil ikkje vere føre var. Dei vil ha det mest mogleg ope, ha det billegast mogleg og dermed ha størst mogleg tilgang. Det er stadig vekk ei gåte for meg når eg høyrer Framstegspartiet sin ideologi om at alt skal vere tilgjengeleg til alle tider, når ein samstundes veit om dei enorme skadane som alkoholen påfører utsette grupper, unge grupper, familiar osv. Er det ikkje då klokt å bruke same tilvisinga som Carl I. Hagen brukte tidlegare i dag når det galdt lønsoppgjret, slik dei ynskte, at ein er føre var og ikkje er passiv tilskodar til fri tilgang? Ville ikkje det vere ein god regel å ta med seg også her?

Harald Espelund (FrP): Det er kanskje ikke den største saken vi diskuterer her i salen, men akkurat nå er det dette som er temaet.

Det som er litt forunderlig for meg, er at vi har så liten tiltro til lokale myndigheter, som jeg egentlig oppfatter at saken dreier seg om, at det altså er de lokale kommunestyrene som skal avgjøre dette temaet. Så er spørsmålet: Skal vi flytte myndighet fra salen her ut til kommunene og la dem få lov til å bedømme hva som er deres interessefelt?

Siden vi er kolleger fra Stryn kommune, vil jeg tilrå at Stryn kommunestyre får avgjøre dette, får kompetansemyndighet til nettopp å fastslå åpningstider. Jeg stiller spørsmålet: Hvem har monopol på forstanden? Er det vi som debatterer her? Eller er det folk ute i lokalmiljøene som har grunnlag for å fastsette åpningstider for salg av alkohol? Vi er av den oppfatning at dette må lokale myndigheter ha fullmakt til å fastsette.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg tror vi har diskutert denne saken lenge nok. Men det var det siste innlegget som fikk meg til å be om ordet.

Det har nå blitt en del kommunalpolitikk fra Stryn, og det er greit nok. Men det blir litt feil hvis vi nå skal begynne å snakke om at vi begrenser det lokale selvstyret på grunn av det som vi i dag diskuterer. Det lokale selvstyret ligger der, og maksimaltidene ligger fullt og helt innenfor det som loven fastsetter. Det som saken dreier seg om i dag, er å utvide maksimaltidene eller ikke å ha maksimaltider i det hele tatt. Det er de maksimaltidene vi som sentrale politikere har ansvaret for å sette.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 156)

S a k n r . 2

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i folketrygdloven (tiltak for å redusere sykefravær mv.) (Innst. O. nr. 39 (2001-2002), jf. Ot.prp. nr. 29 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra sosialkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter for hver gruppe.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Harald T. Nesvik (FrP) (ordfører for saken): Jeg skal prøve å holde et innlegg i denne saken som gjør at den ikke tar av debattmessig.

Den 3. oktober 2001 inngikk Stoltenberg-regjeringen en intensjonsavtale med partene i arbeidslivet om et mer

inkluderende arbeidsliv. Hensikten var bl.a. å redusere sykefraværet.

Ot. prp. nr. 29, som vi har til behandling nå, inneholder de nødvendige forslag til lovendringer på sykepengeområdet for å få gjennomført intensjonsavtalen.

Lovforslagene gjelder

- innføring av plikt for henholdsvis arbeidstakere og leger til å gi nødvendige opplysninger til arbeidsgivere med hensyn til arbeidstakernes funksjonsevne
- presisering av krav til funksjonsvurdering i sykmeldingsattest fra lege
- innføring av hjemmel for å gi forskrift om tilretteleggingstilskudd ved bedriftsintern attføring
- refusjon av utbetalte sykepenger i arbeidsgiverperioden når arbeidstakeren er sykmeldt på grunn av svangerskap og omplassering til annet arbeid i virksomheten ikke er mulig

Det er en enstemmig komite som har uttrykt at denne intensjonsavtalen mellom partene i arbeidslivet er meget viktig med tanke på å «få stoppet den meget bekymringsfulle økningen i sykefraværet som har funnet sted i en årrekke» – dette gjelder altså sykepengeutbetalinger. Det er også verdt å merke seg at komiteen uttaler videre at en må

«sette i verk tiltak for å legge forholdene bedre til rette i bedriftene slik at arbeidstakere med redusert arbeidsevne, som er i stand til det, kan få utnyttet sin restarbeidsevne på en mest mulig hensiktsmessig måte».

Komiteen slutter seg i all hovedsak til de foreslåtte lovendringene. Men på ett punkt har en enstemmig komite foreslått å endre innholdet i en paragraf. Dette gjelder § 8-7 nytt fjerde ledd, som er foreslått å lyde:

«Legen plikter i samarbeid med arbeidstakeren å gi nærmere vurdering av arbeidstakerens funksjonsevne.»

Komiteens flertall, bestående av alle partier utenom regjeringspartiene, har i tillegg fremmet forslag om å be «Regjeringen vurdere å øke tilretteleggingstilskuddet utover de foreslåtte 250 kr slik at tilskuddet blir mer i samsvar med de reelle kostnadene en slik tilrettelegging medfører for den enkelte arbeidsgiver».

Dette er også i samsvar med de tilbakemeldinger som ble gitt fra LO og NHO i forbindelse med høring i sosialkomiteen.

På noen få punkter har Fremskrittspartiet valgt å stå utenfor noen av flertallets merknader i innstillingen – dette fordi vi har vært enig i Regjeringens fremlagte forslag, eller fordi problemstillingene som er reist, er fanget opp i andre lover.

Jeg finner likevel grunn til å knytte noen kommentarer til noe som har oppstått underveis. Det gjelder et skriv som fra departementets side i forbindelse med denne loven har gått ut til de enkelte bedriftene. I denne veilederen som er utarbeidet, har man, uten at man har konferert med Stortinget på forhånd, tatt til orde for at dette skal gjøres gjeldende fra 1. april. Det som viste seg, var jo at saksordføreren, da man først hadde lagt opp til hvordan saken skulle behandles, fra NHOs side ble gjort opp-

merksom på at det allerede var utarbeidet og sendt ut en veileder der man henviste til ikraftsettelsestidspunktet, 1. april, uten at Stortinget hadde behandlet saken, uten at Stortinget hadde tatt til orde for når behandlingen skulle skje. Likevel var en slik plan sendt ut til bedriftene. Dette synes jeg at man skal være litt forsiktig med. Det virker som om man rett og slett forskutterer Stortingets behandling.

Så til slutt: Jeg vil berømme partene i arbeidslivet og staten som har kommet fram til denne avtalen. Nå må vi la avtalen få mulighet til å virke, få gå seg til en stund, og så får man komme tilbake til nye saker dersom det viser seg at dette ikke fungerer. Blant annet har regjeringspartiene og Fremskrittspartiet tatt til orde for at dersom det viser seg at intensjonen i avtalen ikke blir oppfylt, må man komme tilbake til mulige endringer og reguleringer.

Jeg håper at vi med disse lovendringene nå, og når avtalen får gått seg til en stund, kan få se en annen utvikling når det gjelder utbetalingene av sykepenger, slik at vi får bedre tilrettelagte arbeidsplasser, lavere sykefravær og dermed lavere utgifter for både bedriftene og staten.

Gunn Olsen (A): For å realisere målet om et inkluderende arbeidsliv kreves det en bred innsats. Vi trenger en holdningsendring hos arbeidstakere og når det gjelder arbeidsgivers holdning til eldre arbeidstakers deltakelse – ikke minst deltakelse fra dem som ikke alltid kan yte 100 pst. innsats. Funksjonshemmedes rett til arbeid er ikke realisert.

Samarbeidsavtalen mellom partene i arbeidslivet er et svært viktig virkemiddel for å redusere sykefraværet og dempe uføretrygdingen. Få land i Europa belaster arbeidsgiver med sykepengeutgifter i så liten grad som vi gjør i Norge. Norske bedrifter betaler ingenting etter 16 dagers fravær. Franske bedrifter betaler i snitt halv lønn i 200 dager. Hollandske arbeidsgivere betaler full lønn hele det første året arbeidstakeren er syk. Hele komiteen understreker da også arbeidsgivers plikt til å organisere og tilrettelegge arbeid med hensyn til den enkelte arbeidstakers funksjonsevne.

For Arbeiderpartiet er det ingen grunn til å legge skatt på sykdom for norske arbeidstakere. Sykelønnsordningen skal bestå, men det er naturlig å fordre en bedret innsats fra arbeidsgiversiden i arbeidet for å redusere sykefraværet. Dette må gjelde både forebygging og tilrettelegging for at sykmeldte kan komme raskere tilbake til jobb, og sist, men ikke minst, for at arbeidstakere med varig nedsatt funksjonsevne kan tilbys passende arbeid.

Arbeidsgiver, arbeidstaker og lege må nå sammen finne ut hvilken funksjonsevne arbeidstaker har. Hva er de sterkeste sidene hos arbeidstakerne? Diagnose og behandling er fremdeles like viktig, men det skal ikke lenger være sykdommen som skal være i fokus, men funksjonsevnen.

Norsk helsevesen må for at avtalen skal kunne realiseres, skjerpe sin kompetanse og behandlingsskapitet særlig på muskel- og skjelettlidelser og på psykiske lidelser. Kvinners sykefravær er generelt noe høyere enn menns. En rask oppfølging av NOU 1999:13, Kvinners helse i

Norge, vil faktisk kunne bidra til ytterligere reduksjon i sykefraværet. Staten har de største utgiftene ved sykefravær og uføretrygding og skal derfor bidra aktivt med bred innsats fra trygdekontorene overfor bedriftene.

Alle, utenom Fremskrittspartiet, er enige om at denne innsatsen fordrer rekruttering av kompetent personell, og at dette må tilsettes fast. Partene og staten er kommet fram til at det trengs en innsats på om lag 600 årsverk. 80 av disse er overføring av arbeidslivstjenesten fra Aetat til trygdekontorenes nye arbeidslivsenheter. I tillegg har Regjeringen lagt opp til bare å rekruttere 80 til i 2002. Dette er etter Arbeiderpartiets oppfatning en altfor svak start. Rekrutteringen av personell til innsats burde vært mye høyere. Dess flere som tiltrer tidlig og opparbeider erfaring, dess sikrere er vi på å nå målet om en reduksjon av sykefraværet med 20 pst. Med så puslete oppfølging av avtalen kan en stille spørsmål ved om Regjeringen i det hele tatt har et reelt ønske om å nå målene i avtalen.

Det er bra at komiteen ønsker vurdert behovet for høyere tilretteleggingstilskudd. Og sist, men ikke minst: Nå blir det refusjon for utbetalte sykepenger i arbeidsgiverperioden når sykefraværet skyldes svangerskap, og når bedriftsintern omplassering ikke er mulig.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Bakgrunnen for proposisjonen er at en trenger enkelte lovendringer på sykepengeområdet for å få gjennomført intensjonsavtalen.

Sykefraværet har økt sterkt gjennom mange år. Det kostet folketrygden 21,8 milliarder kr i 2000.

Den sterke og bekymringsfulle økningen i sykefraværet og den store veksten i antall nye uførepensjonister var bakgrunnen for at Sandman-utvalget ble satt ned. Utvalget foreslo tiltak for sterkere ansvarliggjøring av både arbeidsgiver, arbeidstaker og offentlige etater.

Kristelig Folkeparti mener det er riktig å bremse veksten i antall uføre, som i 2000 var nesten 280 000 personer. Hver tiende voksen person i Norge er uførepensjonert. Tallet har økt med rundt 30 000 nye tilfeller hvert år. Flere uføre har heldigvis både arbeidslyst og noe arbeidsevne.

Rikstrygdeverket startet i 2001 et systematisk arbeid rettet mot alle mellom 18 og 50 år, for å se på mulighetene for å få dem tilbake til arbeidslivet. Dette synes Kristelig Folkeparti er et svært positivt tiltak. Vi synes også det er svært positivt at partene i arbeidslivet har inngått en avtale for å styrke arbeidslinja. For de aller fleste er det meningsfylt å ha et arbeid å gå til selv om en ikke er i stand til å være der 100 pst.

Mange pensjonister er spreke og kan tenke seg en mer fleksibel overgang til pensjonisttilværelsen. Intensjonsavtalen legger opp til en slik mulighet.

Målet om å redusere sykefraværet med minst 20 pst. er svært ambisiøst og utfordrende. Skal en lykkes, må alle bidra i et forpliktende samarbeid. Ferske tall fra Statistisk sentralbyrå og Rikstrygdeverket som ble lagt fram sist uke, viser en svak økning i sykefraværet. Skal en få snudd tendensen, må det etableres flere arbeidslivsbe-

drifter – IA-bedrifter – enn de 155 som allerede er etablert.

IA-bedriftene får tilgang på lettere bruk av aktiv sykmelding, utvidet egenmelding for ansatte, egen kontaktperson i trygdeetaten og egen takst for bedriftshelsetjenesten. Avtalen gir også rom for at flere sykmeldte kan kjøpes fri fra sykehuskøene. Det gis tilskudd for å ansette personer som har redusert arbeidsevne.

Da mange er sykmeldte på grunn av muskel- og skjelettlidelser, er det viktig at en tilrettelegger arbeidsplassen rent ergonomisk. Mye kan også forebygges ved å se på ulike trivselsfaktorer.

Det er stor enighet i komiteen om arbeidsgivers plikt til tilrettelegging som følge av de opplysninger som gis om funksjonsevne. Legen skal foreta en vurdering av arbeidstakers funksjonsevne uavhengig av om det foreligger en anmodning fra arbeidsgiver.

En viktig gladmelding i proposisjonen er hensynet til gravide. Forslaget om at folketrygden dekker utgiftene til sykepenges i arbeidsgiverperioden når årsaken til sykefraværet er relatert til svangerskap og omplassering til annet arbeid ikke er mulig, vil gjøre det lettere for gravide å få arbeid. Kristelig Folkeparti ønsker at arbeidsfravær i forbindelse med svangerskap og fødsel skal føres på en annen måte enn som ordinært sykefravær, da graviditet ikke er en sykdom.

Ola D. Gløtvold (Sp): Det høye tallet for sykefravær og uføretrygding, er klart bekymringsfullt. Samtidig må man være forsiktig med å krisemaksimere dette på en slik måte at man ikke kan se noen lys på himmelen.

I Ot.prp. nr. 29 fra Regjeringen er tallene for sykefravær og uføretrygding ikke oppdatert med tall for 2001. Vi har meg bekjent ikke fått de fullstendige tall for 2001 ennå, men vi har i hvert fall tallene for de tre første kvartalene. De tilsier at utgiftene til utbetaling av sykepenges blir over 1 milliard kr lavere enn bevilgningen i statsbudsjettet for 2001. Tilsvarende ser det ut som utgiftene til stønad ved uførhet blir over 500 mill. kr lavere. Det er gledelige tall, og det må vi også ta med. Et flertall i komiteen har da også sagt at Regjeringen bør bruke disse positive utviklingstendensene til å foreslå konstruktive og konkrete tiltak som kan bidra til å redusere sykefraværet og uføretrygding ytterligere.

Videre er det også grunn til å merke seg rapporten som foreligger fra Rogalandsforskning, «Global konkurransekraft», en analyse som er gjort med utgangspunkt i Kvernelandgruppen og Kvernelandgruppens bedrifter i fire land. Den slår fast at sykelønnsordningen er gunstig for norske bedrifter når en sammenligner med bedriftsforhold i flere andre sammenlignbare land. Studien viser at det er langt billigere for norske bedrifter å ha syke arbeidstakere enn det er for f.eks. tyske, franske og hollandske bedrifter. Det understreker vel egentlig at sykelønnsordningen er bra for flere parter i arbeidslivet enn bare for arbeidstakeren, slik det har vært fremstilt.

Vi er helt klare på at den intensjonsavtalen som ble inngått mellom Regjeringen og partene i arbeidslivet den 3. oktober 2001, må følges opp med ansvarlighet fra alle

parter. Det gjelder arbeidsgiver, arbeidstaker og også offentlige organer som har ansvar i denne sammenheng, og det må gjøres på en hensiktsmessig og god måte. De lovjusteringer som blir foretatt i denne saken i dag, gjøres for å imøtekomme dette og få det til å fungere. Jeg synes det er viktig å minne om at det er en del av dette som hviler på det offentlige og på staten. Det er nå viktig at helsetjenesten, spesialisttjenestene ved poliklinikker og sykehus er budd på at man skal ha raskest mulig behandling og tilbakeføring til arbeidslivet, og det er også viktig å se til at utviklingen innenfor opptreningsinstitusjonene går i riktig retning, slik at kvalitet og god behandling der fører til raskest mulig rehabilitering og tilbakeføring til arbeidslivet.

Vi har tidligere hatt en runde på det offentliges ansvar når det gjelder spesielt ansvaret innenfor trygdeetaten, og det var en diskusjon i forbindelse med årets budsjett om trygdeetaten ble tilført nok ressurser i denne sammenheng. Det er det fortsatt en del uenighet om. Vi prøvde å legge inn i hvert fall noe mer midler fra Senterpartiets side på den posten, men vi håper nå at trygdeetaten er i stand til å oppbemanne sine kontorer og sin ytre etat på en slik måte at det kan følges opp også fra den siden, slik at det blir en riktig gjennomføring av dette. Blant annet har NHO påpekt at det er viktig at man får en styrking her, uansett intensjonsavtalen.

Det er også viktig at vi får slått fast at kommende sykmeldinger ikke bare skal ha et rent medisinsk grunnlag, som i dag, men at sykmeldingen i tillegg til en medisinsk diagnose også skal ta utgangspunkt i og ha en vurdering av funksjonsevnen til den sykmeldte arbeidstaker. Flertallet i komiteen har ønsket å presisere dette i lovteksten. Vi har også tatt opp at det foreslåtte tilretteleggingstilskuddet for bedriftene på 250 kr bør vurderes økt, slik at det dekker de reelle kostnadene som arbeidsgiveren har her når det gjelder å tilrettelegge. Videre er det positivt at den innstillingen vi behandler i dag, gir grunnlag for å dekke utgifter til sykepenges i arbeidsgiverperioden når årsaken til sykefravær er relatert til svangerskap og omplassering til annet arbeid på arbeidsplassen ikke er mulig.

Berit Brørby hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Statsråd Ingjerd Schou: Intensjonsavtalen har nødvendig gjort enkelte lovendringer, som Regjeringen har fulgt opp i proposisjonen her. Reduksjon av sykefraværet er en av de store utfordringene vi står overfor i dagens samfunn. Intensjonsavtalens mål er ambisiøse, og for å lykkes med oppgaven er det nødvendig at både partene i arbeidslivet og offentlige myndigheter bidrar hver på sin måte til å støtte opp om de grunnprinsipper som avtalen bygger på.

Det er bred enighet om at tiltak for å forebygge sykefravær og utstøting på grunn av sykdom skal forankres i arbeidslivet, og at det er viktig å understreke betydningen av samarbeid mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

For å legge forholdene til rette for en effektiv oppfølging på arbeidsplassen er det foreslått at arbeidstakeren skal bidra med opplysninger om egen funksjonsevne og samarbeide om hensiktsmessige tiltak. En slik medvirkning vil ha betydning for retten til sykepenger. Arbeidsgivers plikt til tilrettelegging fremgår av arbeidsmiljøloven. Arbeids- og administrasjonsdepartementet vil vurdere om det er behov for ytterligere tydeliggjøring og presisering i loven. Jeg konstaterer at også komiteen er opptatt av at det er viktig at arbeidsgiver følger opp ved å tilrettelegge i tråd med de opplysninger som gis om funksjonsevnen.

I proposisjonen er det foreslått at arbeidsgiver i fellesskap med arbeidstakeren kan anmode behandlende lege om å få en redegjørelse om hvilke oppgaver arbeidstakeren kan utføre til tross for funksjonsnedsettelsen. Komiteen har foreslått at legen skal foreta en vurdering av arbeidstakers funksjonsevne ved sykmelding, uavhengig av om det foreligger en anmodning fra arbeidsgiver. Komiteens forslag er basert på uttalelser fra partene i arbeidslivet, og jeg tar endringen til etterretning.

Når det gjelder forslaget om refusjon av sykepenger i arbeidsgiverperioden når sykefraværet er svangerskapsrelatert og omplassering ikke er mulig, konstaterer jeg at det er bred enighet om dette.

I innstillingens forslag til vedtak, B, ber Stortinget Regjeringen vurdere å øke tilretteleggingstilskuddet utover de foreslåtte 250 kr.

I intensjonsavtalen ble det vedtatt å øke rammene for bedriftsintern attføring. I proposisjonen her har departementet foreslått å innføre en forskriftshjemmel for å gi et tilretteleggingstilskudd. Forskriftsutkastet har vært på høring. Hovedinnholdet i forslaget var, som nevnt i proposisjonen, at tilretteleggingstilskuddet kan ytes med 250 kr pr. dag i en periode på maksimalt 24 uker.

Høringsinstansene var svært positive til ordningen med tilretteleggingstilskudd, men mente bl.a. at satsen var for lav, og at stønadperioden var for kort. Departementet vil derfor vurdere en høyere maksimalsats, slik signalene fra komiteen gir uttrykk for, og raskt komme tilbake til dette. Det tas også sikte på at tilskuddsperioden skal kunne utvides til 36 uker. Tilretteleggingstilskuddet skal kunne gis både under sykmelding og som forebyggende tiltak.

Jeg er glad for at komiteen har prioritert denne saken. Det har vært viktig for meg at lovendringene som intensjonsavtalen krever, kan tre i kraft på de forutsatte tidspunktene.

Proessen med samarbeidsavtaler mellom trygdeetaten og inkluderende arbeidslivsvirksomheter er nå godt i gang. Jeg er imponert over den innsatsen og samarbeidsviljen som partene har vist i denne viktige prosessen, og ser med stor optimisme frem mot den videre utviklingen.

Til representanten Gunn Olsen: Jeg tror dette må bero på en misforståelse om de faktiske forhold, for det er pr. nå ansatt 160 i forhold til det arbeidet som skal gjøres, og ansettelser pågår fortsatt for realisering av intensjonsavtalen.

Så vil jeg for øvrig nevne at den første intensjonsavtalen ble inngått 21. januar, og jeg var selv til stede. Avtalen har med andre ord virket i knappe to måneder. De første avtalene er nå også inngått mellom bedrifter og trygdeetaten. Pr. 5. mars er det altså inngått 155 avtaler som omfatter 42 225 ansatte, og ytterligere 416 bedrifter er klare til å inngå avtaler i den nærmeste fremtid. Trygdeetatens arbeidslivssenter er etablert i alle fylker, og rekrutteringen er som nevnt i full gang.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Vi har også tidligere i denne salen hatt en debatt om behovet for nye stillinger i trygdeetaten som følge av intensjonsavtalen, og vi har operert med et behov på 600 nye stillinger. Den debatten hadde vi i forbindelse med behandlingen av statsbudsjettet for i år.

Jeg har forstått det slik at Regjeringen nå er klar på at man trenger 600 nye stillinger i trygdeetaten, men at det er snakk om en annen innfasing av disse stillingene enn det regjeringen Stoltenberg la opp til. Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Kan statsråden nå bekrefte overfor Odelstinget at hun står fast på behovet for 600 nye stillinger, og at disse skal innføres så raskt som mulig?

Statsråd Ingjerd Schou: Det er lagt til grunn at det er nødvendig med 600 nye stillinger til den nye oppfølgingstjenesten. Det er også helt riktig at det ble lagt inn 187,5 mill. kr i budsjettet for i år – med forbehold om at jeg husker rett – og at det er snakk om en senere innfasing, bl.a. fordi trygdeverket ikke på det tidspunktet klarer å ta imot alle fra 1. januar. Det er altså en senere innfasing, og det pågår rekruttering. Det er allerede ansatt 160, så det pågår for fullt.

Harald T. Nesvik (FrP): Litt i forlengelsen av det forrige spørsmålet: Når det gjelder nyansettelsene i trygdeetaten, har man, så vidt jeg vet, foreløpig fått avtale med 155 bedrifter. Så har man i overkant av 400 på trapene. Det vil si at man da har ca. 600, noe som skulle tilsvare ett årsverk i trygdeetaten pr. bedrift som har tegnet denne avtalen. Så kan man jo knytte noen kommentarer til det, men det skal jeg ikke gjøre. Jeg skal heller stille følgende spørsmål til sosialministeren: Er det ikke fornuftig, i og med at dette i første rekke er en tidsbegrenset intensjonsavtale, å gjøre flest mulig av disse stillingene om til prosjektstillinger i trygdeetaten? Eller mener sosialministeren at det er grei skuring og grei politikk å heve antall ansatte i trygdeetaten med 600 årsverk uten å vurdere nærmere konsekvensene rundt dette dersom – og nå snakker jeg om *dersom* – denne avtalen ikke skulle fungere etter intensjonen?

Så til spørsmål nr. to, som går på tilretteleggingstilskuddet. Regjeringspartiene er de eneste partiene som ikke står bak forslaget om å be Regjeringen vurdere å øke tilretteleggingstilskuddet utover de foreslåtte 250 kr, slik at tilskuddet blir mer i samsvar med de reelle kostnadene som tilrettelegging medfører for den enkelte ar-

beidsgiver. Dette er nettopp for å ivareta interessene både til sykmeldt arbeidstaker, som skal inn i bedriften igjen, og til arbeidsgiveren, som incentiv til å ta imot arbeidstakeren og tilrettelegge for det. Og når vi i tillegg ber Regjeringen «vurdere», er jeg litt overrasket over at regjeringspartiene ikke er med på dette forslaget. Er det slik at sosialministeren mener at 250 kr er en bra nok sum for tilrettelegging i bedriftene?

Statsråd Ingjerd Schou: Til det første spørsmålet – om det ikke er slik at disse stillingene kan gjøres om til engasjement og dermed bli midlertidige – så er det det å si at en avtale er en avtale, og den har partene i arbeidslivet forpliktet seg til å følge opp. Den skal riktignok halvveis-evalueres i 2003. Men jeg tror dette er en hensiktsmessig måte å arbeide på uansett, fordi poenget med å redusere sykefraværet og få flere uføre i større grad tilbake i arbeid og ha en større grad av inkludering i arbeidslivet, vil være en målsetting som jeg regner med at partene er enige om uansett hvordan evalueringen og sluttoppgjøret måtte bli.

Når det gjelder spørsmål nr. to, tror jeg at jeg understreket at høringsinstansene var veldig positive til ordningen med tilretteleggingstilskudd, og at de bl.a. mente at satsen var for lav og at stønadperioden var for kort. Når jeg sier at departementet vil vurdere høyere maksimalsats, slik signalene fra komiteen gir uttrykk for, og raskt komme tilbake til dette, tror jeg det borger for at jeg er positiv til å vurdere det og har tatt signalene fra komiteen – og så kommer saken tilbake hit.

Ola D. Gløtvold (Sp): Jeg har også spørsmål knyttet til dette med tilbakeføring til arbeidslivet og rehabilitering. Først et lite spørsmål om virkemidler. Ordningen med bedriftsintern attføring, BIA, ble kuttet ut ved årsskiftet i forbindelse med at dette ble overført fra Aetat til trykdeetaten. Vil Regjeringen gjøre noe med det? Det er ganske sterke reaksjoner på det.

Så til en spesiell gruppe som har problemer med å komme tilbake til arbeidslivet. Det gjelder de med psykiske problemer. I siste nummer av Velferd står det at arbeidslinjen bare er på papiret for dem med psykiske problemer. Det er slik at av dem med diagnosen angst er bare 18 pst. tilbake i jobb fem år etter at de har brukt opp sykepengeretten sin. Halvparten er på uføretrygd. Psykiske lidelser har økt mer enn andre diagnoser de siste fire-fem årene. Over 17 pst. av de kvinnelige sykepengemottakere har en psykisk lidelse. Spesielt blant unge er det en voldsom økning. Antall erstatta dager med psykiske lidelser økte med 120 pst. for dem under 30 år. For dem under 40 år er psykiske lidelser den vanligste årsaken til uførepensjonering. 45 pst. av de nye uførepensjonistene under 40 år har en psykisk lidelse som hoveddiagnose. Så sier forskere ved Arbeidsforskningsinstituttet at denne gruppen spesielt har enorme problemer med å komme tilbake til arbeidslivet. Har Regjeringen sett på dette problemet spesielt, eller vil man se på dette nå, i og med at det fokuseres på det?

Statsråd Ingjerd Schou: Jeg har bare lyst til å understreke først at det er et tett og nært samarbeid mellom de etater som ligger under Arbeids- og administrasjonsdepartementet og Sosialdepartementet når det gjelder å realisere intensjonsavtalen.

Når det gjelder årsaker til at enkelte har stort sykefravær eller av andre grunner er uføre, er det ikke i intensjonsavtalen skilt spesielt på om lidelsene er somatiske eller psykiatriske. Uansett lidelse er målsettingen å redusere sykefraværet og å ha hele mennesket i fokus. Det er det samme når det gjelder graden av uførhet, hvor vi også vet at det er sammensatte lidelser. Det er både psykiske og somatiske, men det kan også være enten – eller. Men uansett grunn fokuserer vi sterkt på begge delene.

Ola D. Gløtvold (Sp): Statsråden svarte ikke i det hele tatt, etter det jeg kan skjønne, på spørsmålet om dette med lønnstilskudd ved bedriftsintern attføring. BIA-lønnstilskuddet gav bedriftene muligheter til å få 50 pst. støtte til lønnskostnader til en person i inntil seks måneder og deretter 40 pst. av lønna i inntil seks måneder til, for at vedkommende kunne være inne i lønnet arbeid og bruke restarbeidsevne eller prøve å komme tilbake i arbeid gjennom en slik ordning. Det er sterke reaksjoner på dette fra flere hold. Jeg håper at man ser på dette, som kanskje er vel så viktig som det engangstilskuddet vi har drøftet i forbindelse med saken i dag.

Statsråd Ingjerd Schou: Når det gjelder det som går på lønnstilskuddet, er det helt riktig. Jeg har også fått mange henvendelser fra både ansatte og bedrifter som har vært berørt av dette. Når jeg ikke svarte, var det rett og slett ikke fordi det ikke er et viktig anliggende, men det tilhører arbeids- og administrasjonsministerens område. Men jeg kommer til å ta det opp i forbindelse med de henvendelsene jeg allerede selv har fått.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Beate Heieren Hundhammer (H): Ved å foreta de lovmessige endringene for å iverksette intensjonsavtalen vil forhåpentligvis det første skrittet for å få ned det høye sykefraværet være tatt. Det er ikke gitt at denne avtalen vil føre til en nedgang i sykefraværet, men det er absolutt verdt et forsøk. Avtalen støttes av begge parter i arbeidslivet, og positive virkemidler benyttes for å få ned sykefraværet.

Det har vakt en viss oppmerksomhet at et flertall i komiteen i en merknad har sagt at dersom målet for redusert fravær ikke nås, må det vurderes innstramninger i regelverket. Imidlertid er det ikke noen dramatik i dette. For regjeringspartiene er dette nøyaktig det samme som vi uttrykte i budsjettet. Det skulle dessuten også bare mangle om det ikke er åpning for innstramninger dersom sykefraværet fortsetter å stige. Samtidig er det viktig å understreke at avtalen må få tid til å virke, og at ingen må forvente seg mirakler på kort tid.

Forutsetningen i avtalen om økt medvirkning fra trygdeetaten er fulgt opp med en planlagt utvidelse av trygdeetaten med 600 stillinger. Det er viktig at avtalen får de beste rammebetingelsene for å kunne nå målet, men samtidig er det ikke mulig å ansette 600 nye mennesker over natten. Utvidelsen kan heller ikke skje bare gjennom tildeling av ekstra midler, men også gjennom effektivisering og omprioritering innenfor trygdeetaten. Det må også være en selvfølge at oppbemanningen skjer gradvis i takt med inngåtte avtaler.

Det er positivt at avtalen legger opp til en økt vektlegging av arbeidstakers funksjon, og en enstemmig komitee går i den forbindelse inn for en lovendring som strammer opp den opprinnelige lovteksten.

Regjeringspartiene registrerer at både NHO og LO synes tilretteleggingstilskuddet som skal stimulere arbeidsgiver til å legge til rette for arbeidstakere med redusert arbeidsevne, er for lavt, og at tilskuddsperioden er for kort. Imidlertid står det i avtalen at tilskuddet skal utgjøre en dagsats på om lag 250 kr, og at tilskuddsperioden kan forlenges. Denne formuleringen gjør det mulig for Regjeringen å justere dagsatsen dersom den finner det nødvendig. Dessuten har sosialministeren nå varslet at Regjeringen vil vurdere dette nærmere.

Til slutt vil jeg få uttrykke glede over at avtalen virker positivt på en gruppe som enkelte arbeidsgivere i dag kan oppleve som en ekstra belastning, en gruppe som er produktiv i dobbel forstand, nemlig unge kvinner. De kan som kjent bli gravide, og mange blir sykmeldte før permisjonstiden begynner. At folketrygden nå skal kunne dekke utgifter til sykepenge i arbeidsgiverperioden dersom sykdommen er relatert til graviditeten, vil gjøre situasjonen lettere for både den gravide og bedriften. Spesielt er dette i dag et problem i mindre og kvinnedominerte bedrifter.

Et flertall i komiteen ser dette som et første skritt i retning av å behandle fravær ved svangerskapsplager på en annen måte i trygdelovgivningingen enn gjennom sykefraværsløvgivningen. Graviditet er ingen sykdom, og da bør heller ikke plagene som følger, betraktes som sykdom. Vi er avhengig av flest mulig i arbeid, og vi trenger flere barn. Da må forholdene legges til rette slik at arbeidsgivere ikke vegrer seg for å ansette dem som er i faresonen for å bli gravide.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 157)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Odelstinget skal votere i sak nr. 1 og sak nr. 2.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Bjarne Håkon Hanssen på vegne av Arbeiderpartiet

- forslag nr. 2, fra Harald T. Nesvik på vegne av Fremskrittspartiet

Presidenten vil foreslå at det først voteres alternativt mellom innstillingen og forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, og til slutt over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet.

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:30 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentantene Morten Høglund og Harald T. Nesvik om lov om endring i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. – avvises.

Presidenten: Forslaget fra Fremskrittspartiet lyder:

«I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal § 3-7 annet ledd lyde:

Kommunestyret kan generelt for kommunen eller for det enkelte salgssted innskrenke eller utvide tiden for salg i forhold til det som følger av første ledd. Det kan bestemmes at salg av øl ikke skal finne sted til bestemte tider på dagen eller på bestemte ukedager.

II

Loven trer i kraft straks.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes innstillingen med 55 mot 13 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 14.22.39)

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet tas opp til votering. Forslaget lyder:

«I

I lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. skal § 3-7 annet ledd annet punktum lyde:

Salg og utlevering av øl er likevel forbudt etter kl. 21.00 på hverdager og etter kl. 18.00 på dager før søn- og helligdager unntatt dagen før Kristi Himmelfartsdag.

II

Loven trer i kraft straks.»

Fremskrittspartiet har varslet at de støtter forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 40 mot 29 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 14.23.06)

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slike vedtak:

A
I o v
om endringer i folketrygdloven
(tiltak for å redusere sykefravær mv.)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 8-6 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet gir forskrifter om tilskudd til tilretteleggingstiltak på arbeidsplassen.

§ 8-7 skal lyde:

§ 8-7 Dokumentasjon av arbeidsuførhet

For at medlemmet skal få rett til sykepenger, må arbeidsuførheten dokumenteres med legeerklæring. Dette gjelder ikke i arbeidsgiverperioden når arbeidstakeren har rett til å nytte egenmelding, se §§ 8-18, 8-19 og 8-23 til 8-27.

Legeerklæring kan ikke godtas for tidsrom før medlemmet ble undersøkt av lege (sykmeldingstidspunktet). En legeerklæring for tidsrom før medlemmet søkte lege, kan likevel godtas dersom medlemmet har vært forhindret fra å søke lege og det er godtgjort at han eller hun har vært arbeidsufør fra et tidligere tidspunkt.

Vurderingen av arbeidsuførheten skal ta utgangspunkt i en funksjonsvurdering.

Legen plikter i samarbeid med arbeidstakeren å gi nærmere vurdering av arbeidstakerens funksjonsevne.

Når arbeidsuførheten har vart åtte uker, må det legges fram en særskilt legeerklæring for at medlemmet skal få utbetalt sykepenger fra trygden. Denne erklæringen skal inneholde en *redegjørelse for det videre behandlingsopplegget* og en vurdering av muligheten for at vedkommende kan *gjenoppta det tidligere arbeidet eller ta annet arbeid*.

Sykepenger kan likevel utbetales uten slik legeerklæring som nevnt i femte ledd

- a) dersom medlemmet er innlagt i helseinstitusjon,
- b) dersom lidelsen er så alvorlig at en ikke kan regne med at medlemmet blir arbeidsfør igjen, eller
- c) dersom legen har vært forhindret fra å skrive legeerklæringen på grunn av uforutsett fravær fra arbeidet eller andre spesielle forhold.

Når arbeidsuførheten har vart i 12 uker, må trygdekontoret vurdere om de medisinske vilkårene for rett til sykepenger er oppfylt, og om det er behov for medisinske, yrkesrettede eller andre tiltak. Trygdekontoret må gjøre skriftlig vedtak om fortsatt rett til sykepenger.

§ 8-8 skal lyde:

§ 8-8 Medlemmets medvirkning

Medlemmet har plikt til å gi opplysninger til arbeidsgiveren og trygdeetaten om egen funksjonsevne og bidra

til at hensiktsmessige tiltak for å tilrettelegge arbeidet blir utredet og iverksatt, se også § 21-3.

Retten til sykepenger faller bort dersom medlemmet uten rimelig grunn nekter å *gi opplysninger som nevnt i første ledd, eller uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering, tilrettelegging av arbeid* eller yrkesrettet attføring, se også § 21-8.

§ 8-20 overskrift og første ledd skal lyde:

§ 8-20 Risiko for særlig stort sykefravær eller svangerskapsrelatert sykefravær

Dersom en arbeidstaker har langvarig eller kronisk sykdom som medfører risiko for særlig stort sykefravær, kan arbeidstakeren selv eller arbeidsgiveren søke om at trygden dekker utgiftene til sykepenger i arbeidsgiverperioden. Det samme gjelder for en arbeidstaker som har en sykdom som medfører risiko for gjentatte sykefravær i en begrenset periode, *og for en arbeidstaker som har sykefravær på grunn av svangerskap og som ikke kan omplasseres til annet arbeid i virksomheten.*

II

Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Endringene i folketrygdloven §§ 8-6 og 8-8 trer i kraft straks.

Endringen i folketrygdloven § 8-20 trer i kraft 1. april 2002.

Endringen i folketrygdloven § 8-7 trer i kraft 1. juli 2002.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Videre var innstillet:

B .

Stortinget ber Regjeringen vurdere å øke tilretteleggingstilskuddet utover de foreslåtte 250 kroner slik at tilskuddet blir mer i samsvar med de reelle kostnadene en slik tilrettelegging medfører for den enkelte arbeidsgiver.

Presidenten: B blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

S a k n r . 3

Referat

1. (71) Statsministerens kontor melder at
1. lov om endring i lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) og lov 31. mai 1974 nr. 17 om kommunale vass- og kloakkavgifter (Besl. O. nr. 32 (2001-2002))
– er sanksjonert under 15. mars 2002
Enst.: Vedlegges protokollen.
2. (72) Lov om endringer i lov 16. juni 1972 nr. 47 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår (markedsføringsloven) (Ot.prp. nr. 43 (2001-2002))
Enst.: Sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
3. (73) Lov om endringer i skatteloven (ny ettårsregel) (Ot.prp. nr. 50 (2001-2002))
Enst.: Sendes finanskomiteen.
4. (74) Lov om endringer i lov 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler og lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell (Ot.prp. nr. 40 (2001-2002))
5. (75) Lov om endringer i lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirkeloven) (Ot.prp. nr. 49 (2001-2002))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes kirke-, utdannings- og forskningskomiteen.
6. (76) Lov om endringer i lov 5. mai 1927 nr. 1 om arbeidstvister m.m. (Ot.prp. nr. 46 (2001-2002))
7. (77) Lov om endringer i utlendingsloven (Ot.prp. nr. 48 (2001-2002))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes kommunalkomiteen.
8. (78) Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) (Ot.prp. nr. 45 (2001-2002))
Enst.: Sendes kontroll- og konstitusjonskomiteen.
9. (79) Lov om endringer i lov 14. juni 1912 nr. 1 om anlegg av taugbaner og løipestrenger og lov 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) (Ot.prp. nr. 47 (2001-2002))
Enst.: Sendes samferdselskomiteen.
10. (80) Lov om endringer i lov 2. juni 1989 nr. 27 om omsetning av alkoholholdig drikk m.v. og i lov 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakkskader (Ot.prp. nr. 42 (2001-2002))
Enst.: Sendes sosialkomiteen.

Møtet hevet kl. 14.25.
